

Prawo UE

Unia Europejska (UE) posiada własny system prawny oraz własne prawo: główne unormowania i zasady zostały ustanowione w traktatach założycielskich; UE może przyjmować akty ustawodawcze i inne akty prawne, które państwa członkowskie muszą respektować oraz stosować.

Prawo UE ma moc wiążącą i jest ogólnie dostępne we wszystkich [językach urzędowych UE](#). Dostęp do pełnych tekstów dokumentów prawnych UE we wszystkich tych językach oraz możliwość wyszukiwania danych aktów prawnych bądź tekstów prawodawczych oferuje serwis internetowy [EUR-Lex](#).

Źródła prawa UE

Istnieją dwa podstawowe źródła prawa UE: **prawo pierwotne** oraz **prawo wtórne**.

Prawo pierwotne tworzą traktaty ustanawiające ramy porządku prawnego Unii Europejskiej. Do prawa wtórnego zaliczają się instrumenty prawne przyjęte na podstawie tych traktatów, takie jak rozporządzenia, dyrektywy, decyzje i umowy. Oprócz tego istnieją podstawowe zasady prawa UE, [orzecznictwo](#) będące dorobkiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości oraz [prawo międzynarodowe](#).

Cechą wyróżniającą prawo europejskie jest możliwość jego bezpośredniego stosowania przed sądami państw członkowskich („skutek bezpośredni”) oraz niestosowanie prawa państwa członkowskiego w razie kolizji z prawem UE („nadrzędność” prawa UE).

Prawo pierwotne UE (traktaty)

Prawo pierwotne należy rozumieć jako nadrzędne źródło prawa w Unii Europejskiej. Znajduje się ono na szczycie europejskiego porządku prawnego i tworzą je przede wszystkim następujące [traktaty](#):

- traktaty założycielskie: [Traktat o Unii Europejskiej](#), [Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#) oraz [Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej](#),
- protokoły i załączniki do traktatów, traktaty o przystąpieniu państw członkowskich do Unii Europejskiej oraz pozostałe traktaty.

Łącznie traktaty te ustalają podział władzy między Unię a państwa członkowskie, regulują proces decyzyjny, uprawnienia instytucji UE oraz zakres ich działalności w każdej dziedzinie polityki.

Najnowsza rewizja prawa pierwotnego UE została przeprowadzona za sprawą [traktatu lizbońskiego](#), który wszedł w życie w grudniu 2009 r. (wyżej wymienione traktaty zawierają zmiany wprowadzone traktatem lizbońskim).

Prawo wtórne UE (prawodawstwo, umowy, itp.)

Na prawo wtórne składają się tak zwane akty jednostronne i umowy.

Akty jednostronne zostały w większości wymienione w art. 288 [Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej](#): są to rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, opinie i zalecenia. Ponadto istnieją akty szczególne przyjęte na podstawie poprzednich traktatów: przykładowo w dziedzinie spraw karnych nadal stosuje się „decyzje ramowe” (przyjęte przed wejściem w życie traktatu lizbońskiego, kiedy współpraca sądowa i policyjna w sprawach karnych miała szczególny status – więcej informacji na ten temat można uzyskać klikając łącznie: [streszczenia – sprawy karne do listopada 2009 r.](#)). Prawnie wiążące akty przyjęte według procedury ustawodawczej (m.in. rozporządzenia, dyrektywy, decyzje ramowe) nazywane są aktami ustawodawczymi lub „ustawodawstwem”.

Do umów zalicza się: umowy lub konwencje międzynarodowe, podpisane przez Wspólnotę lub Unię Europejską i państwo lub organizację spoza UE, umowy między państwami członkowskimi oraz porozumienia międzyinstytucjonalne zawierane przez różne instytucje UE.

Streszczenia aktów prawnych i dalsze informacje

Oprócz serwisu [EUR-Lex](#), który zawiera pełne teksty wszystkich dokumentów prawnych UE, na stronie „[streszczenia aktów prawnych UE](#)” w zwięzły i przystępny sposób prezentowane są główne aspekty prawodawstwa UE. Strona zawiera około 3 000 streszczeń aktów prawnych UE, z podziałem na obszary tematyczne odpowiadające [działalności UE](#). Zakres tematów rozciąga się od rolnictwa po transport. Prezentowane są wyczerpujące i aktualne informacje o aktach prawnych UE. Brakuje tam natomiast opisów decyzji prawnych o znaczeniu tymczasowym, np. decyzji w sprawie dotacji.

Ponadto baza danych [EUR-Lex](#) zawiera wszystkie wnioski legislacyjne w toku procesu decyzyjnego instytucji UE, a [Europe Direct](#) uzupełnia PreLex o przystępne streszczenia niejednokrotnie dość obszernych i technicznych aktów prawodawczych UE (serwis udziela również odpowiedzi na pytania obywateli o UE).

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019